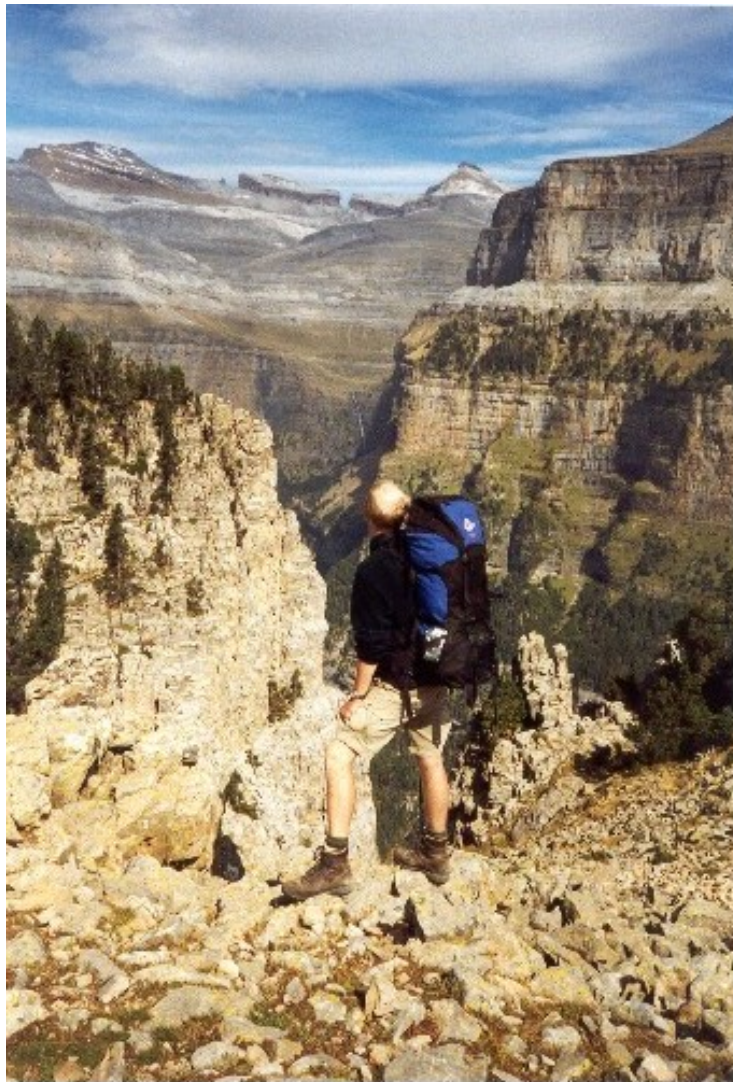

Gavarnie/Ordesa trektocht

Jan Flokstra & David Spelt

24 september 1999 - 4 oktober 1999

1 Inleiding

Het idee voor deze trip was in een paar dagen geboren en binnen 2 weken uitgevoerd. Jan kwam terug van een luiervakantie uit de Pyreneeën en had erg veel inspiratie (en onrust) opgedaan voor het maken van een trektocht in de hoge Pyreneeën. David was net een paar dagen daarvoor gepromoveerd tot doctor in de informatica en had ook erg veel zin om er een weekje tussenuit te gaan. Omdat het seizoen inmiddels op zijn eind liep en eind september feitelijk de laatste mogelijke periode is voor een trektocht in de hoge Pyreneeën was de beslissing snel genomen.

Het was voor ons beiden de eerste keer dat we een trektocht in de Pyreneeën liepen dus we besloten meteen maar het, volgens de meeste gidsen, mooiste gebied van Gavarnie/Torla te bezoeken. Dit gebied bestrijkt twee nationale parken: het National Pyrenean in Frankrijk en het daaraan grenzende Ordesa National Park in Spanje.

Startpunt van onze tocht was Cauterets, een klein plaatsje in de Franse Pyreneeën 30 km ten zuiden van Lourdes. In een paar dagen zijn we vanaf hier langs de Vignemale gelopen om vervolgens via Gavarnie en de Breche de Roland een doorsteek te maken naar Spanje. Aan de Spaanse kant hebben we allereerst het hoogalpine gebied rond de Monte Perdido bezocht. Hierna zijn we afgedaald naar Torla, waar een welverdiende rustdag werd ingelast. Vanuit Torla volgde een 3-daagse canyontocht door de Ordesa en Anisclo canyon. Via Nerin (een piepklein Spaans bergdorpje) en het plateau hoog boven de Ordesa canyon leidde deze tocht ons uiteindelijk in een lus terug naar Torla. Via de Porte Bouchardu keerden we tenslotte terug in Frankrijk.

2 Vr 24/9 Heenreis Lourdes

Om half 3 's middags vanuit Enschede vertrokken, en via Deventer en Roosendaal naar Brussel Midi gereisd. Vanuit Brussel hebben we de Thalys naar Parijs Noord genomen. Dit is een ontzettend snelle verbinding, in 1:20 ben je namelijk al in Parijs. Op Parijs Noord snel metrokaartjes gekocht en met lijn 4 naar Montparnasse station gegaan. Dit is volgens mij het grootste station van Parijs. Vanaf de metro moet je allereerst via een gigantische rolbaan een heel eind lopen om bij de treinen te komen. We hebben de bordjes "Grandes Lignes" gevolgd en we kwamen inderdaad uit op een perron waar een tiental TGV's naast elkaar stonden opgesteld, een erg imposant gezicht.

In de TGV hadden we 2 plaatsen aan een 4-persoonstafeltje met 2 Fransen. De Fransen leken zo geschokt door onze verschijning dat ze terwijl wij aan het tafeltje zaten geen woord hebben gezegd. Rond middernacht zijn we verkast naar een paar ongebruikte rijen stoelen en hebben met wisselend succes geprobeerd te slapen. Om 5:40 kwamen we in Lourdes aan. Het was nog stikdonker en tot overmaat van ramp was het beginnen te regenen. Na een paar sterke bakken koffie in een van de vele koffiebars rondom het station, wist de barkeeper ons te vertellen dat het weer echter snel beter zou worden.

Om 8 uur de bus naar Cauterets genomen. Bij daglicht zag het er nog niet al te veelbelovend uit. De hemel was zwaarbewolkt. Om 9 uur precies waren we, na een reis van 18.5 uur, bij het beginpunt van onze trektocht aangekomen.

Figure 1: Bivak onder de noordkant van de Vignemale

3 Za 25/9 : Cauterets - bivak Oulettes de Gaube

Naar goed gebruik is deze eerste etappe niet al te zwaar. Vanaf Cauterets (932m) gaat de route rustig omhoog langs de watervalletjes van de Sentier les Cascades naar de Pont d'Espagne (1496m). Via het Lac de Gaube lopen we vervolgens naar ons einddoel, de indrukwekkende bivakplaats aan de noordwand van de Vignemale bij de refuge des Oulettes de Gaube (2151m).

Toen we met de bus in Cauterets arriveerden was het nog steeds zwaar bewolkt. Overal hingen dikke wolkenflarden om de bergen heen. Nadat we nog even wat laatste inkopen in het dorp hadden gedaan, moesten we allereerst over een asfaltweg naar les Railleres lopen waar de Sentier les Cascades begint. Dit geleidelijk stijgend bospad loopt langs een serie watervallen naar de Pont d'Espagne.

Het weer leek aanvankelijk op te knappen, maar bij de Pont d'Espagne aangekomen begon het toch vrij plotseling flink te regenen. Het zou het begin blijken te zijn van een lange regenachtige middag.

In het restaurant bij de brug onder het genot van een lekkere bak koffie gewacht tot het droog zou worden. Toen dat maar niet wilde lukken, besloten we toch maar om ons in de regenkleding te hijsen en de beklimming in te zetten naar het Lac de Gaube. Het pad werd snel steiler en ondanks de koude regen kregen we het toch flink warm. Bij het meer aangekomen spraken we met 2 Denen. die de Petit Vignemale hadden willen beklimmen. Zij hadden echter gehoord dat er de komende nacht sneeuw zou worden verwacht in de hoge Pyreneeën, hetgeen hen had doen besluiten om maar weer naar beneden te gaan. Wij lieten ons natuurlijk niet zo snel afschrikken en besloten om door te gaan naar de refuge des Oulettes de Gaube. Het weer verslechterde echter met de minuut. De regen kwam nu werkelijk met bakken tegelijk naar beneden zetten. In allerijl snelden we richting de Cabane du Pinet, waar we in afwachting van beter weer, onze hongerige magen vulden met stokbrood dat we rijkelijk besmeerden met jam en pindakaas. Ondanks de aanhoudende regen toen toch maar doorgedaan voor het laatste stuk beklimming naar de bivakplaats. Het weer leek begon gelukkig langzaam beter te worden en zo nu en dan zagen we door de wolkenluiers delen van het Vignemale massief opduiken. Toen we niet ver meer bij de hut vandaan waren werd de Vignemale zelfs even helemaal zichtbaar. We were soo lucky!

De refuge des Oulettes de Gaube ligt op een verhoging boven een vlakke vallei van zo'n 400 bij 800 meter onder de imposante noordwand van de Vignemale. De bivakplaats ligt een paar honderd meter ten zuidwesten van de hut tegen de rand van de vallei onder de Col des Mulets en biedt plaats aan een tiental tenten. Deze dag stonden er maar 3 tenten, dus dat was lekker rustig. Nadat ook wij onze tent hier hadden opgezet, werd er snel even water gefilterd want overal lagen keutels en we wilden de eerste dag het risico niet nemen. Heerlijk gegeten en vroeg gaan slapen.

4 Zo 26/9 : bivak Oulettes de Gaube - Gavarnie

De tweede dag van is van een heel andere orde. De dag begint meteen met een stevige klim naar de Hourquette d'Ossoue (2734m) op de schouder van het Vignemale massief. Vanaf de pas vervolgen wij onze route naar de refuge de Bayscellance(2651m). Dit

is de hoogste bemande hut in de Pyreneeën. Vanaf deze hut heb je voor het eerst zicht op het indrukwekkende Cirque de Gavarnie. Vanaf de hut gaat de route behoorlijk steil naar beneden naar de Barrage d'Oussoue (1834m). Hiervandaan kun je de HRP/GR10 route door het Nationale Park of de snellere verharde weg vanaf het meertje naar Gavarnie (1365m) nemen.

De eerste nacht was meteen een koude. David had een nieuwe niet al te dure slaapzak gekocht, maar die bleek meteen al niet opgewassen tegen de kou van het hooggebergte. Het weer was meteen fantastisch. Weliswaar had het s' nachts angstaanjagend hard geonweerd, het was nu onbewolkt en overal om ons heen zagen we verse sneeuw op de steile bergwanden liggen. De sneeuwgrens lag maar zo'n 300 meter hoger dan onze bivakplaats.

Om half 10 op pad gegaan voor de eerste echt steile klim naar de hourquette (= steile pas) d'Oussoue. Deze steile pas ligt onder de noordoostwand van de Vignemale en tijdens de klim omhoog hadden we echt fantastische uitzichten op de berg. Hoe hoger we kwamen des te meer sneeuw lag er op het pad. Tijdens het laatste stukje naar de pas moesten we ons zelfs soms echt door 30cm sneeuw een weg omhoog zien te banen.

Het uitzicht vanaf de hourquette d'Oussoue was echt fantastisch, niet alleen op het Vignemale massief en het inmiddels ver achter ons gelegen Lac de Gaube, maar tevens op het Marcadou gebied in het westen. Vanaf de pas is het mogelijk om de Petit Vignemale (3032m), een voortop van de Vignemale, te beklimmen. Onder normale omstandigheden zou dit een vrij eenvoudige klim zijn geweest, maar vanwege de vele sneeuw van afgelopen nacht besloten we toch maar van de klim af te zien. In plaats daarvan zette we de afdaling in naar de refuge de Bayssellance. In een half uur hadden we de refuge bereikt. Hier hebben we lekker geluncht met hartkeks, jam, pindakaas en worst. Vanaf de refuge heb je zicht op de Cirque de Gavarnie, maar dit werd in ons geval een beetje belemmerd door een wolkenband die vanuit Spanje over de Cirque lag. Al met al was het nog steeds een indrukwekkend gezicht en we konden zelfs zo nu en dan de Breche de Roland zien liggen. Vanaf de hut ging de route redelijk steil naar beneden naar het dal van de Oussoue. Deze eerste afdaling bezorgde ons meteen de bekende 'rubber knieën'. Dit is een doof gevoel in de knieën door de vele klappen die ze oplopen bij het afdalen. Na een paar dagen ben je meestal wel gewend en heb je er meestal wat minder last van. Vanaf het dal van de Oussoue ging de route heel geleidelijk dalend naar Gavarnie. Omdat het nog maar de tweede dag was, en we al redelijk moe waren, besloten we maar de verharde weg naar Gavarnie te nemen en niet de route door de bergen.

In Gavarnie aangekomen eerst bij het redelijk gesorteerde supermarktje in het centrum eten gehaald om daarna direct door te gaan naar de kamping. De kamping was bijna helemaal leeg, er stonden een paar tenten, er liepen wat paarden los over het terrein en bij de receptie was niemand te bekennen. Desondanks besloten we om toch maar gewoon de tent op te zetten. Het bleek dat al een paar dagen niemand de beheerder van de kamping had gezien en de enkele gasten die er stonden dus genoten van een gratis overnachting. De douches deden het niet, maar er was wel stromend koud water. s' Avonds nog een wijntje gedronken en vroeg gaan slapen.

Figure 2: Verse sneeuw op de Hourquette d'Ossoue

Figure 3: Zicht over de Val d'Oussoue

5 Ma 27/9 : Gavarnie - Breche de Roland - bivak Colado de Millaris

Deze dag volgt een van de meest populaire routes in de Pyreneeën en in het hoogseizoen schijnt het hier ongelooflijk druk te zijn. De route gaat vanaf Gavarnie (1365m) via de Breche Roland (2807m) naar Ordesa. De beste route naar de Breche vanuit het dal van Gavarnie gaat via het plateau de Bellevue omhoog naar de refuge de Sarradets (2587m), de drukste hut in de Pyreneeën. Vanaf hier gaat er een steil pad omhoog naar de Breche de Roland.

David had vannacht wat warmer geslapen als de vorige nacht. Hij had zich helemaal in de slaapzak gemummificeerd en dat bleek een stuk warmer te zijn. Hij moest wel de hele nacht een broek, T-shirt en fleecce aanhouden. Jan had in zijn donzen superkazoo een stuk minder problemen. Om 9 uur vertrokken, na ons eerst nog een poot te hebben laten uittrekken in Gavarnie (2 capucino, 44FF).

Het eerste stuk liep vrij vlak langs het dal waarna een redelijk steile klim ons naar het plateau de Bellevue (?) leidde. Van hier hadden we een heel mooi uitzicht op de Cirque. Het was wel flink bewolkt, maar de wolken hingen zo hoog dat alle bergen volledig zichtbaar waren. Vanaf het plateau leidde de route ons geleidelijk omhoog in de richting van de vallee de Pouey Aspe. Hier hebben we even een mega powerlunch naar binnen gewerkt, ter voorbereiding van de stevige klim die we voor ons zagen opdoemen. Het pad ging hier echt 800 meter steil omhoog naar het refuge des Sarradets. Eerst via zigzagpaden in het gras en later door de puinvelden. Halverwege de klim raakten we de route echter volkomen kwijt en besloten we, samen met een groepje engelsen, om via het HRP pad te gaan (dit pad loopt vanaf de port de Boucharo onder de noordwand van de Taillon naar de refuge de Sarradets). Om aansluiting te vinden met de HRP moesten we een fikse steile cross-country route over richels en door puinvelden volgen. Via het HRP pad vervolgden we de steile beklimming door puinvelden met enorme rotsblokken naar de col de Sarradets, de pas vlak voor de hut. Toen we deze pas bereikten waren we helemaal sprakeloos van het fantastische uitzicht op de Cirque dat zich voor ons opende. We waren nu boven de waterval uitgekomen en de gebogen aardlagen in de bergen van de Cirque boden een weergaloos uitzicht.

Vanaf de col naar de hut was het maar een paar minuten. Vanaf hier hadden we zicht op de zwaar besneeuwde route naar de Breche. Na een uurtje zeer voorzichtig klimmen door de sneeuwvelden bereikten we uiteindelijk de Breche. Hiervandaan hadden we een fantastisch uitzicht op de Franse Pyreneeën ten noorden van ons. Het contrast met het Spaanse landschap aan de zuidkant van de Breche was immens. Deze kant was een grote dorre hoogvlakte waar niks leek te groeien, net een maanlandschap. Al met al zeer indrukwekkend. Van een groep Israëliërs die vanaf de Spaanse kant aan waren gekomen kregen we de tip de route naar beneden te nemen die recht naar het zuiden liep. Zijzelf waren vanaf de oostelijke route gekomen die hoog boven het dal langsliep, maar die was volgens hun moeilijker (ketting onderweg) en zwaarder. We hebben dus de route recht naar beneden gelopen, maar werden een beetje verward door allerlei steenmannetjes in het dal. Hierdoor zijn we cross-country toch op de oostelijke route hoog boven het dal langs terecht gekomen. Vooral het laatste stuk voordat de route naar het oosten in de richting van de Goriz hut afboog was vrij zwaar. Dit was een

Figure 4: Refuge de Sarradets met de Cirque op de achtergrond

Figure 5: Zicht vanuit de Breche richting noorden

Figure 6: Woestijnlandschap ten zuiden van de Breche de Roland

grote stijle kalkwoestenberg met erg scherpe rotsen met vreselijk veel grip. De kalk die glad leek had zoveel minuscule uitsteeksels dat David er bij een bijna val zijn handen vreselijk aan openhaalde.

Nadat de route naar het oosten was afgebogen was de rest zeer eenvoudig. We besloten het eerste dal tot de volgende pas nog te doorkruisen. In het volgende groene dal, op zo'n half uur lopen voor de Goriz hut, hebben we onze tent opgezet op een mooi vlak stuk weide aan een riviertje, een beetje uit het zicht van de hoofdroute. Vlak nadat we de tent hadden opgezet begon het te regenen, we waren dus net op tijd. De rest van de avond en nacht vielen er zo nu en dan wat buitjes, steeds erg kort. We hadden zoals gewoonlijk weer een diner met droogvoer en worst en omdat het inmiddels al rond een uur of 8 donker werd zijn we vroeg gaan slapen.

6 Di 28/9 : bivak Collado de Millaris - Lago Helado - Torla

Een heftige dag. Vanaf het bivak (+/-2300m) eerst naar de Goriz hut (2170m) en van daar over een als alpine pad op de Spaanse kaart aangegeven route naar het noorden in richting van de Monte Perdido (3355m). Tussen de Monte Perdido en El Cilindro, een berg op de grens met Frankrijk, ligt de Cuello del Cilindro (3074m). Over deze pas bij goed weer proberen door te steken naar het hoogalpine gebied rond het Lago Marbore

Figure 7: Vanaf Goriz op weg naar de Monte Perdido

en anders maar weer terugkeren.

s'Nachts een beetje lichte regen gehad, maar gezien de hoogte was het niet al te koud geweest. De bivakplaats was goed gekozen want de eerste wandelaars waren al langs gelopen zonder onze tent te hebben opgemerkt. Een gems had s'nachts onze tent ook weten te vinden en Jan een poosje uit de slaap gehouden.

Eerste half uur in een uitbundig zonnetje richting de Goriz hut gelopen. Ondanks dat Goriz de enige, zeer druk bezochte hut, in de Ordesa is, waren er in geen velden of wegen bordjes of richtingaanduidingen te vinden. Feitelijk hadden we sinds de Breche eigenlijk al geen bordje meer gezien. Gedurende de rest van de tocht in Spanje werd dit niet veel beter. De enige betrouwbare bewegwijzering was de her en der op stenen aangebrachte rood-witte markering van de GR11. We hebben eerst wel een kwartier gezocht naar het begin van de route naar Monte Perdido, die uiteindelijk bleek te beginnen direct achter de hut bij de waterpomp. Je moet het maar weten!

De belimning leek vanaf de hut in eerste instantie vrij eenvoudig. Het eerste stuk begon echter vrij steil en het pad lag vol met losse stenen. Nadat de route weer teruggebogen was naar de rivier en we de alpine weiden achter ons gelaten hadden begon een lastig en verradelijk stuk beklimming. De route bestond vanaf hier uit kleine licht stijgende rotsrichels verbonden door steile wandjes van 10 a 20m hoog. Er moest soms echt geklommen worden. Halverwege, vlak voor een richel van gele rotsen lag een gigantisch puinveld met rotsen met wel een doorsnede tot zo'n 5 meter. Aan het begin van het veld zagen we overal steenmannetjes. Het op willekeurige plaatsen opstapelen

van steentjes lijkt wel de favoriete bezigheid van de Spaanse bergwandelaar te zijn; elke systematiek of richting leek hier te ontbreken. We zijn dus maar op eigen intuïtie het veld overgestoken. Een Spaanse groep probeerde hoog boven het veld om het puinveld de volgende richel te bereiken, maar die hadden meer tijd nodig dan ons. Door de sneeuwval van de laatste dagen waren de laatste richels in de richting van Lago Helado (= ijs) een tricky (= peligroso) aangelegenheid. Het meer lag in een witte wonderwereld. Initieel was ons plan geweest de pas Cuello del Cilindro (3074m) even over te steken om het gebied rond Lago Marbore te verkennen. Maar de volledig besneeuwde pas deed ons de moed in de 'stijgeisenloze' schoenen zinken. De route naar de top van de Monte Perdido, die hier begon, was om de zelfde reden ook onhaalbaar.

Omdat de weg nu voor ons was afgesloten konden we niet veel anders doen dan maar weer afdalen via dezelfde route als we gekomen waren. Bij het puinveld hebben we echter geprobeerd om er rechts omheen te lopen en door de gele rotsband af te dalen. Dit bleek erg succesvol en in 10 minuten waren we om het veld heen.

David's ongetraindheid in de bergen begon toch wel z'n tol te eisen aan de knieën. Hierdoor besloten we maar in 1 keer af te dalen naar Torla om de volgende dag een rustdag in te lassen. Vanaf Goriz ging de route niet al te steil naar beneden tot het punt waar een met kettingen beveiligd stuk afdaling langs een steile rotswand de mogelijkheid bied om een stuk af te snijden en direct af te dalen naar de bodem van de canyon. De eerste paar kettingen waren wel even slikken, maar al gauw stortten we ons als echte professionals (hartkeks) in de steile afgrond naar beneden. In het dal van de canyon (1760m) was het aangenaam warm en we besloten allereerst onze bezwete shirts in de rivier te wassen. De rest van de trip over de vloer van de canyon was weinig enerverend, al hebben we met onze opdrogende shirts heerlijk watergekoeld gelopen. Gelukkig bleek deze eerste ontmoeting met de canyon niet maatgevend te zijn. Onze latere wandelingen via hogere routes door de canyon zouden vele malen spectaculairder blijken te zijn. Tegen half zeven s' avonds bereikten we de parkeerplaats bij de ingang van het park (1320m). Deze parkeerplaats is in het seizoen alleen toegankelijk voor bussen die vanaf een grote parkeerplaats in Torla vertrekken. De afstand van de parkeerplaats naar Torla (1060m) was nog zo'n 8km. Het was al vrij laat zodat we besloten om de bus te nemen naar Torla. Allereerst wisselden we een kleine hoeveelheid Frans geld in het restaurant naast de parkeerplaats, en vernamen dat er bussen iedere 20 minuten naar Torla heen en weer pendelen. Helaas misten we de eerste bus door een ontzettende hufter van een chauffeur, die weigerde ons mee te nemen omdat we niet met gepast Spaans geld betaalden. Later bleek dat als we per persoon 200Pt contant hadden gehad we zo mee hadden gekund, maar de chauffeur kon niet wisselen.

In Torla aangekomen snel naar een supermarktje gegaan, eten en wijn gekocht en meteen doorgelopen naar de dichtstbijzijnde kamping. Deze kamping, de Rio Ara, ligt zo'n kilometer ten noordoosten van Torla aan de rivier. Het is een erg mooie ruime kamping met (te?) fantastisch sanitair. Het lukte ons om nog net voordat het donker werd de tent neer te planten. Daarna lekker gegeten, veel wijn, wat sigaretjes voor Jan, veel chips voor David en voor ons doen laat gaan slapen.

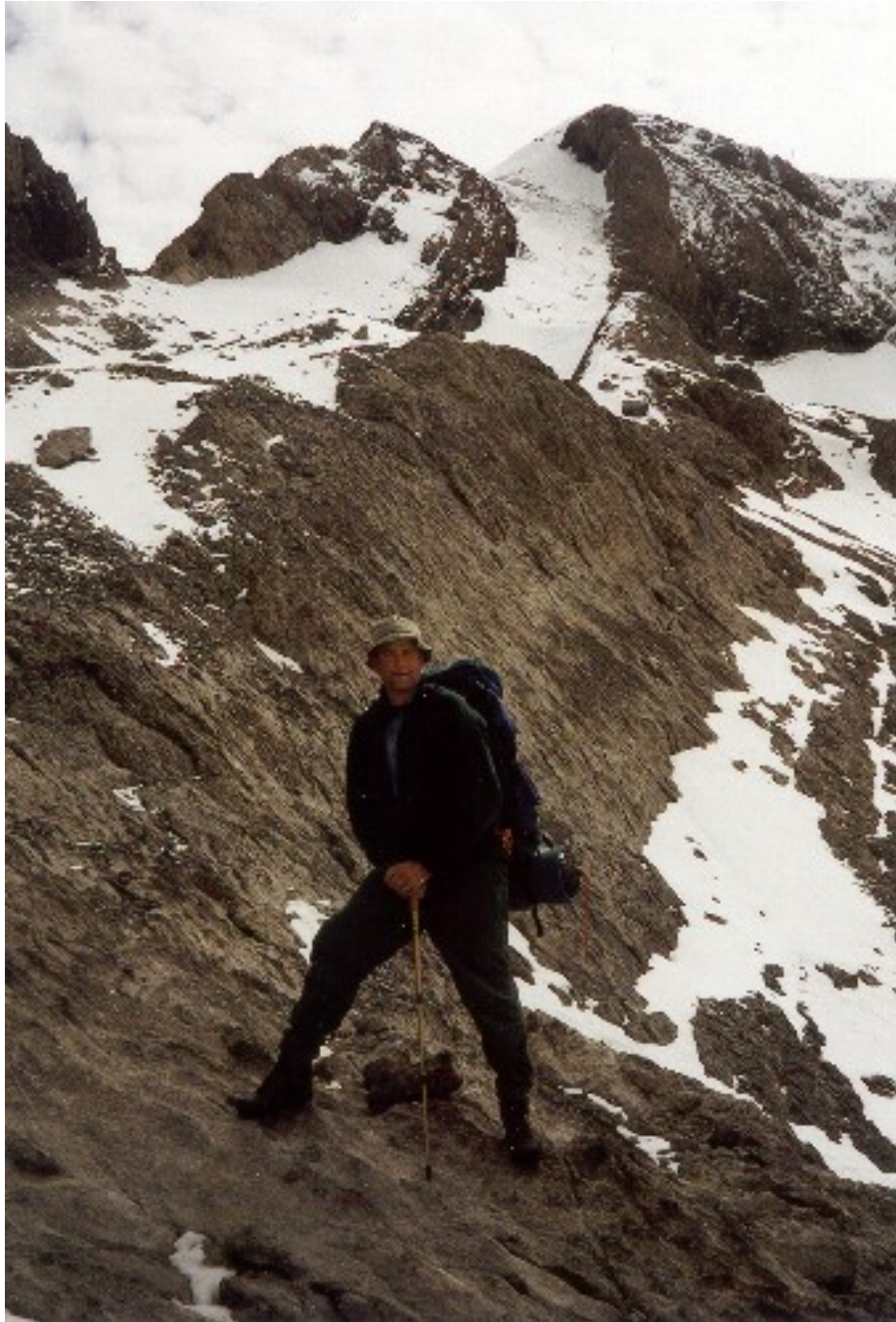

Figure 8: Monte Perdido vanaf Lago helado

Figure 9: Afdaling in de Ordesa Canyon

7 Wo 29/9 rustdag Torla

Vandaag een welverdiende rustdag. David heeft nog wat gevogeld en heeft nog een paar goeie soorten gevonden. Voor de rest helemaal niks bijzonders gebeurd.

8 Do 30/9 : Torla - Faja de la Pelay - Goriz - Fon Blanca

Het begin van een 3 daagse trektocht door en langs de bekendste canyons van het Ordesa nationale park. De eerste dag van deze tocht gaat vanaf de parkeerplaats in Ordesa (1320m) over het Faja de Pelay plateau (+/-1900m) naar het einde van de Ordesa hoofdcanyon. Hierna gaat de route naar de Goriz hut waar hij over de GR11 naar het oosten over de collado de Arrable (2392m) leidt. Vanaf deze pas duikt de route via een tricky afdaling de Anisclo canyon in. Bij Fon Blanca (1695m) aan de kop van de canyon is de eerste overnachting. De 2de dag leidt ons door de hele Anisclo canyon. Vervolgens gaat de route over de normale weg zo'n 5 km naar het westen naar het plaatsje Nerin (1300m), waar de 2e nacht wordt doortgebracht. De 3e dag leidt via een gravelpad langzaam weer omhoog tot aan de rand van de hoofdcanyon waar, volgens de gidsen, de beste uitzichten van de Ordesa te bewonderen zijn. Na een aantal kilometers hoog langs de canyon te hebben gevoerd gaat de route steil naar beneden naar het plaatsje Torla.

De dag begon met een heleboel regen. Na de thee en het ontbijt regende het nog

Figure 10: Collado de Arrable

steeds. We hebben toen de rugzakken maar ingepakt en de hele tent onder de arm meegenomen naar een afdak boven de afwasplaats alwaar we hem droog konden demontieren. Toen we hiermee klaar waren was het opgehouden met regenen. Na een lekkere koffie met rozijnenbroodje hebben we in Torla de bus genomen naar het Ordesa park. Het bleek dat vandaag de laatste dag van het seizoen was dat er pendelbussen naar het Park reden. Hierna moest je weer gewoon met eigen vervoer naar het park.

Vanaf de parkeerplaats bijna meteen over de erg steile Senda de los Cazaderos, 600m omhoog geklommen naar de Faja de Pelay. Het pad was als nogal gevaarlijk aangeduid, maar stijgend was het pad geen probleem, zelfs niet na de regen die er de afgelopen nacht was gevallen. Op de Faja de Peay aangekomen lekker gepauzeerd bij een prachtig gelegen mirador (= uitzichtspunt). Het uitzicht hier was al vele malen indrukwekkender dan het uitzicht dat we hadden van de vloer van de canyon. Daarna een paar uur ontspannen, zonder noemenswaardige hoogteverschillen, over het plateau naar het eind van de canyon gelopen. Vanaf hier moesten we toch eerst weer over de al bekende route naar de Goriz hut lopen. Op de Spaanse kaart leek het aanvankelijk alsof er een stuk af te snijden viel in de richting van de collado de Arrable, maar in het terrein zelf bleek dat toch erg moeilijk. De niet al te steile route naar de pas volgde de GR11 en was dus goed gemarkeerd met de bekende rood-witte verfstrepen. Op de pas was er een verbluffend mooi uitzicht naar het oosten. Lang tijd om hiervan te genieten hadden wij echter niet want er stond een werkelijk stormachtige wind op de pas. Deze wind bleef ons de hele afdaling naar Fon Blanca parten spelen. De afdaling was al

redelijk moeilijk met een paar erg tricky passages, maar met de wind erbij werd het soms ronduit gevaarlijk. Jan werd een keer bij een erg steile passage helemaal van de grond getild door de wind en kon zich net redden door zich om te draaien en zich plat op een rotsblok te gooien. Nadat de route de rivier was overgestoken werd het iets minder moeilijk, al moesten de passages met massas losse steentjes zeer voorzichtig genomen worden.

Fon Blanca ligt op een heel idyllisch punt. Overal om je heen zie je watervalletjes zich van de steile rotswanden in de diepte van de canyon storten. Ook zijn er een paar natuurlijke grotten en een cabane (=schaapsherdershutje), welke geschikte mogelijkheden bieden voor een bivak. Niet onterecht noemt het boekje [1] deze plaats een van de mooiste plaatsen om te bivakkeren in de Pyreneeën. Bovendien was er nu zo tegen het eind van het seizoen in geen velden of wegen iemand te bekennen. Ons enige gezelschap was een Lammergier, die hoog langs de steile rotswanden in de avond-schemering aan het jagen was. Ondertussen namen wij onze intrek in de cabane. We barricadeerden de nauwe toegangsdeur met onze rugzakken, waardoor we het ondanks de de snijdend koude wind buiten, toch al snel aangenaam warm kregen.

9 Vr 1/10 : Fon Blanca - valle de Anisclo - Nerin

Omdat we geen tent hoefden op te breken waren we na het gebruikelijke ontbijt met hartkeks en thee al voor 9 uur weer op pad. Jan stond al na een paar meter tot zijn enkels in het water zodat hij de rest van de dag met 1 natte voet verder moest. De route ging de eerste kilometer nog over de dalbodem, maar al snel liep de route over soms akelige smalle plateau'tjes hoog langs de rotswand. Niet onterecht had de schrijver van IDBVDP ons al gewaarschuwd dat de Anisclo canyon een crime is voor wandelaars met hoogtevrees.

Nadat het pad de rivier was overgestoken leidde de route door een in prachtige herfstkleuren getooid bos, waarmee de steile wanden van de canyon is bedekt. Onderweg hebben we geprobeerd fotos te maken die de grandeur van de canyon recht deden, maar fotograferen vanuit zulk een nauwe canyon is een vrijwel onmogelijke opgave.

Pas vroeg in de middag bereikten we het einde van de canyon bij het in de rotswand uitgehouwde Ermitage (=kapelletje) de St. Urbain (980m). Vanaf deze kant hebben we alsnog een paar aardige canyonfotos weten te maken. Na al dit speculairs, was het vervolg van 8km over een asfaltweg naar het westen tot het dorpje Nerin natuurlijk niet echt verheffend. Onderweg de honger gestild met appeltjes van appelbomen die langs de weg groeiden. Onze maag en darmen waren hier echter niet helemaal goed op voorbereid en we hebben beiden een paar dagen last gehad van extreme winderigheid. Het boekje [1] had hotel El Turista? aanbevolen als een goed en betaalbaar hotelletje voor wandelaars. Dat bleek ook zo te zijn. We voelden ons gewoon schuldig dat we voor logies, diner en ontbijt maar 4800Pt (=fl 60,-) voor 2 personen hoefden te betalen. We hadden een 2 persoonskamer in een voor de rest totaal leeg huis met mooi uitzicht richting de mond van de Anisclo canyon, zo'n 150 meter van het eigenlijke hotel verwijderd. Het diner s'avonds was perfect met erwtensoep, gebakken eieren brood, salade, stukken lamsrollade en wijn, plus een desert! Na het diner de rest van de wijn meegenomen en bij het huisje verder opgedronken. Jan had nog 2 sigaartjes

Figure 11: Cabana bij Fon Blanca

geritseld, dus die was ook volkomen happy. Voor ons doen laat (22u) gaan slapen.

10 Za 2/10 Nerin - cuello Arenas - Torla

Heerlijk geslapen in ons eigen huisje. Omdat de etappe van vandaag nogal heet, lang en zonder water zou zijn hadden we afgesproken om om half acht te ontbijten en om tegen 8 uur als het net licht was te vertrekken. Ontbijt bestond uit veel koffie met geroosterd brood en abrikozenjam. Daarna snel op pad gegaan. De route ging de eerste paar uur over een zeer geleidelijk stijgende gravelweg in de richting van de Ordesa canyon. Onderweg hadden we steeds niet onaardige uitzichten op de dorpjes en bergen van de wat lagere Spaanse Pyreneeën in het zuiden. Toen we tegen de middag de rand van de Ordesa Canyon hadden bereikt werden we sprakeloos van het prachtige uitzicht dat we daar hadden. We stond helemaal bovenop de canyon en hadden naar het noorden zicht naar de Monte Perdido en naar het westen op de ingang van de canyon. We konden vanaf dit punt bijna de hele inner canyon overzien en keken bv. ook neer op de Faja Pelay waar we 2 dagen geleden zo mooi over gelopen hadden.

De volgende kilometers leidde langs de rand van de canyon in westelijke richting. Op een gegeven moment hadden we prachtig zicht op de Breche de Roland en de kalkstenen woestijn die daar direct voor ligt. Dit was echt een perfecte afsluiting van onze trip door Ordesa.

Vanaf de canyonrand moesten we nu alleen nog 1200m afdalen naar Torla. Op de kaart stonden 2 wegen aangegeven. Een was de voortzetting van ons gravelpad naar beneden, maar dat zou vanwege de vele haarspelden (soms wel 1 km lang) erg lang gaan duren. De andere optie was een steil pad recht naar beneden. Aanvankelijk besloten we deze tweede optie te nemen, ware het niet dat dit pad onvindbaar was. We waren dus gedwongen over het gravelpad te gaan. In de bocht van tweede lange haarspeld vonden we echter een niet op de kaart staand, maar goed gemarkeerd pad dat steil naar beneden liep naar een mariakappeletje xxm lager. Om een lang verhaal kort te maken, we waren dus binnen 2 uur beneden.

Terug in Torla hebben we de tent weer op de Rio Ara camping opgezet. Om alvast het goede eind van de trip te vieren en omdat morgen toch niet zo zwaar zou worden stelde Jan voor om maar een jerrycan van 1.5L wijn in te slaan. s'Avonds lekker gegeten en de avond afgesloten met veel wijn chips. Daarna de slaap der gelukzaligen geslapen.

11 Zo 3/10 Torla - port de Boucharo - Gavarnie

Dit is een van de 2 klassieke passen tussen Torla en Gavarnie. Het is de minst zware van de 2 en hij staat bekend als niet al te moeilijk. Aan de Franse kant is er een verkeersweg door het nationale park naar de pas aangelegd. Daar hebben de Fransen nu spijt van als haren op hun hoofd omdat het er in de zomer veel te druk is. Inmiddels is het laatste stuk van de weg afgesloten en de parkeerplaats ligt nu een kilometer terug bij de Col de Tents, een doekje voor het bloeden dus. De Spanjaarden zouden ook een weg naar

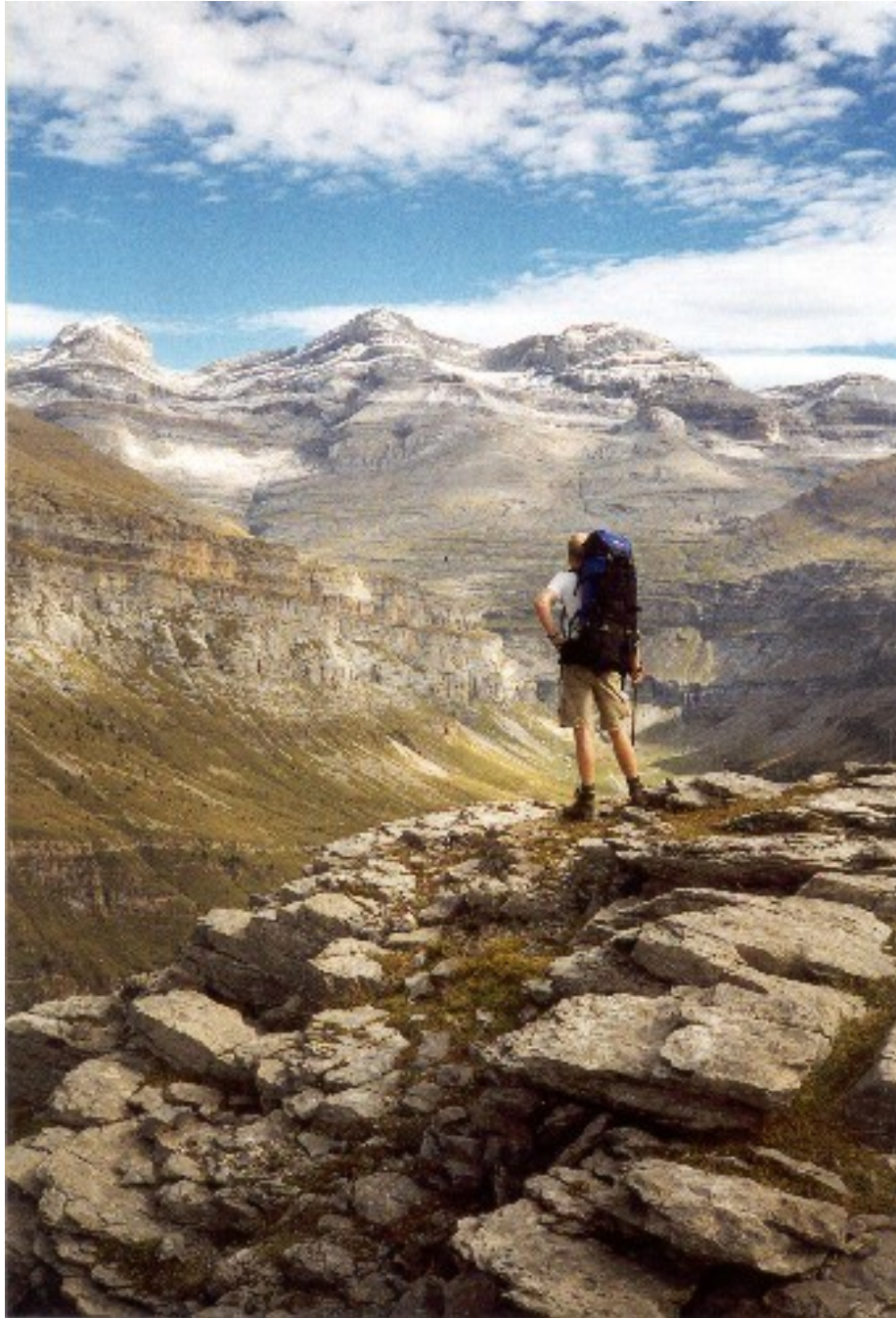

Figure 12: Monte Perdido vanaf de rand van de canyon

de pas aanleggen maar zijn daar nog steeds niet aan begonnen. De weg staat al wel op de meeste wandelkaarten ingetekend maar zal er wel nooit komen. Lopen dus.

Het had s'nachts stevig geregend, maar toen we het ontbijt op hadden en de tent gingen opruimen was het toch aardig droog. David vroeg terloops hoeveel we eigenlijk moesten klimmen vandaag. Jan antwoorde met enig gevoel voor understatement dat dat nog z'n slordige 1200 niet al te moeilijke meters zouden worden.

Het eerste stuk van de trip ging over redelijk vlakke paden en gravelwegen naar het gehucht Boucharo (1338m). Easy zou je zeggen maar al na 1 uur klaagde Jan dat de wijn hem in de benen was gezakt en dat hij vreselijke hongerklop had. Goed eten met gedroogde noten, zuidvruchten en een pak chocoladekoekjes brachten de stemming weer op peil.

Na Boucharu werd het echt grimmig. De klim was veel steiler dan verwacht. Het weer verslechterde in rap tempo. Een strakke snijdend koude wind stak op, welke de klim er niet gemakkelijker op zou doen maken. Halverwege de klim hadden we alle regen en warme spullen al aan. Zelfs zonder handschoenen was er niet meer te lopen. Mede door de zware tegenwind waren de laatste 200m echt een marteling. Door de dikke mist en regen was het zicht nog maar zo'n 100m. Totaal uitgeput bereikten we pashoogte (2270m). Het zicht Frankrijk in was op dat moment echt niet veel meer dan zo'n 25 meter. Je liep gewoon tegen een gordijn van water aan. Meteen doorgelopen naar beneden en pas in de Cabane des Soldats (1954) weer even op adem gekomen. Daarna in een ruk door naar Gavarnie over de zelfde route als die naar de Breche de Roland. In Gavarnie (1365m) aangekomen weer naar de camping gegaan waar we deze keer wel moesten betalen. In het begin van de avond klaarde het ietsje op en konden we op de cirque en enige lager gelegen toppen verse sneeuw zien liggen.

12 Ma 4/10 Gavarnie - asfalt Luz St Sauveur - bus Lourdes

Weer een dag vol met verassing. De nacht was ijzig koud geweest. David's slaapzak was deze nacht definitief door de mand gevallen. Het was naar schatting aan de grond wel -5C geweest en we hadden beiden bij het wakker worden een half bevroren neus. David had het vreselijk koud gehad ondanks dat hij alle kleren aan had gehad. Toen we de tent openden zagen we niet alleen een prachtig besneeuwde cirque, maar tevens leek onze tent in een iglo veranderd. De regen van gisteren lag als een dikke laag ijs op de tent. Het gras was ook helemaal wit. Na met veel moeite thee te hebben gezet en te hebben ontbeten volgde de zeer pijnlijke operatie van het tent oppakken. Er zijn weinig dingen pijnlijker aan de blote handen als een ijzige tent en grondzeil oppakken/oprollen. We hadden inderdaad geen week later aan onze tocht moeten beginnen! Aan alles in Gavarnie was te merken dat het seizoen nu toch echt op z'n einde liep. Toen we bij de TI vroegen of de om 10 uur geplande bus naar Luz vandaag ook zou rijden keek ze ons vol ongeloof aan. Nee dus, alleen die avond zou nog een busje voor de schoolkinderen gaan. Nou, daar stonden we voor de 2e keer met een flinke slok wijn in de benen en een fikse wandeling naar Luz (20km) voor de boeg.

De wandeling over het asfalt naar Luz St Sauveur leverde toch nog aardige mo-

menten op. Geheel onverwachts kregen we bv. vlak na Gedre zicht op de besneeuwde Breche de Roland. Om 14u kwamen we in Luz aan. Hier leek wel een neutronenbom gevallen. Alle winkels en restaurants waren dicht en er was geen fuck te beleven. Wonder boven wonder was de TI open en die vertelde ons dat de bus naar Lourdes hier gelukkig wel zou vertrekken. We hoefden maar 2 uur te wachten. In die 2 uur hebben we ons voor de zoveelste keer maar weer eens getraakteerd op een lunch van hartkeks, die nu toch echt steeds minder beginnen te smaken.

Om 5 uur kwamen we in de stromende regen in Lourdes aan. Hadden we dat al niet eerder meegemaakt? Na ampel beraad besloten toch maar niet te gaan kamperen. Na wat moeilijk kijken bij het eerste hotel kregen we een kamer met douche voor 168FF p/nacht, toch mooi zo'n laagseizoen. Meteen doorgaan naar de trekpleister van Lourdes, de grot van Bernardette waar het het gebruikelijke komen en gaan van pelgrims was. Daarna terug naar hotel, gedouchet en uit eten naar de pizzeria geweest. We waren unaniem in ons oordeel dat dit toch wel de smerigste pizza was geweest die we ooit hadden gehad.

Referenties

- [1] Ton Joosten, In de ban van de Pyreneeën, Dominicus, 1997.
- [2] Reynolds Kev, Walks and climbs in the Pyrenees, Cicerone Press, 1997.
- [3] Marc Dubin, Trekking in Spain, Lonely Planet Publications, 1990.

Kaarten

- [i] IGN Carte de Randonnees, nr 4 (Bigorre), 1:50.000.
- [ii] Editorial Alpina, Valle de Ordese, 1:40.000.